ووتەی مارکس لە یادی دامەزراندنی The”Peoples Paper”لە 1856/4/14خوێندویەتەوە

ئەوەی بە شۆڕشی1848نێودەبرێ، تەنها چیرۆکی ڕووداوێکی بچوك بوو، تەنها درزو قڵیشە بێ نرخەکانی، تویکڵی ڕەقی کۆمەڵگای ئۆروپایە، بەڵام کەلێنەکەی ژێری دۆزییەوە. سەربانەکەی کە ڕەق دیارە، کرایەوە، ئۆقیانۆسێکی شەپۆلدار، پیشانداو تەنها پێویستی بە جماندنە، تا هەموو کیشوەری سەر بەردە ڕەقەکە، هەلاهەلا بکات. بە هاتوهاوار و شلووقی، ئازادی پرۆلیتاریایان ڕاگەیاند، واتە نهێنی سەدەی نۆزدەهەم و شۆڕشی ئەم سەدەیە.

ڕاستە کە ئەم شۆڕشە کۆمەڵایەتییە دیاردەیەکی داهێنراوی نوێی ساڵی 1848نەبوو. هەڵم، کارەباو چنینی ئالی، لە ئەندازە بەدەر، شۆڕشگێرێکی زۆر ترسناکتربوون لە بەرێزان باربیس، ڕاسپای و بلانکی، بەڵام ئەم ئەتمۆسفێرەی تێدا دەژین، بە هێزی 200000باوەند فشار بۆ هەر یەکێك لە ئێمە دەهێنێ، ئایا هەست بەمە دەکەین؟نەخێر، وەك چۆن کۆمەڵگای ئۆروپی، پێشی1848هەستی نەکرد بەو کەشوهەوا شۆڕشگێرەی دەوری دابوو و لە هەموو لایەکەوە فشاری بۆ دەهێنا.

ڕاستییەکی مەزن هەیە، تایبەتە بە سەدەی نۆزهەممانەوە، واقیعێك، هیچ حیزبێك ناوێرێ لای لێ بگرێ. لە لایەکەوە، هێزی پیشەسازی و زانستی بێداربووەوە، لە هەموو سەردەمە کۆنەکانی مێژووی مرۆڤایەتی هەرگیز بە مێشکی هیچ کەسێك نەهاتبوو. لەلایەکی ترەوە، سیمای سەرەوژێربوونێك دەرکەوتووە، کە هەموو کارەساتە ناسراوەکانی مێژوو، لە دوا سەردەمی ئیمپراتۆرییەتی ڕۆمانییەکانەوە، تێدەپەڕێنێت.

لەم سەردەمەدا، وێدەچێ هەموو شتێك لە گەڵ دژەکەیدا بنووشتێتەوە. ئێمە دەبینین ئەو ماشینانە کە هێزێکی سەرسوڕهێنەریان هەیە بۆ کەمکردنەوەی ماوەی کاری مرۆڤ و بۆ ئەوەیە بە پیتتر بەکاربهێنرێت، بەڵام برسییەتی و لە پەلوپۆکەوتنیشیان بۆ خەڵك هێناوە. سەرچاوەی نوێی سامان، بە ڕێگای جادوگەرییەکی سەیر، دەبێت بە سەرچاوەی هەژاری. وا دێتە پێش چاو، وەك بڵێی، نرخی سەرکەوتنی تەکنیك، سەرەوژێربوونی ڕەوشتە. وا دەردەکەوێت، بە قەد ئەوەی مرۆڤایەتی، سرووشت دەخاتە ژێر ڕکێفی خۆی، یا دەبێ ببێ بە کۆیلەی کەسانی تر یا ڕێك بە کۆیلەی ئاستزمییەکەی خۆی. تەنانەت وا دیارە، ڕۆشنایی بێ گەردی زانست، دەتوانێ تەنها بە سەر پشتخانی نەزانین بدرەوشێتەوە. هەموو دۆزینەوەو پێشکەوتنمان بەرەو ئەو شوێنە دەمانبات، هێزە مادییەکان، ژیانی هزری وەردەگرێت و ژیانی مرۆڤایەتی لایەنە هزرییەکەی لەدەست دەدات، ئاستی بەرەو پلەی هێزێکی مادی ڕووت و قوت نزم دەکاتەوە. ئەم ئەنتاگۆنیستە لە نێوان پیشەسازی و زانستی هاوچەرخ لە لایەك و هەژاری و وەرگەڕانی هاوچەرخ لە لایەکی دیکەوە، ئەم ئەنتاگۆنیستە لە نێوان هێزی بەرهەمهێنەرو پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکان لەم سەردەمەدا، واقیعێکی هەستپێکراو، حەتمیی و هیچ جەدەلێکی تێدا نابی.

هەندێ حزب هەن، لەمە وەرتەوەرت دەکەن و هەندێکی کەشیان دەیانەوێ لەم تەکنیکە هاوچەرخە رزگاری ببێ، بۆ ئەوەی لە گرفتە هاوچەرخەکان ڕزگاری ببێ، و سێهەمەکەشیان وادەزانێ کە هەر دەبێ پێشکەوتنێکی وا گەورە لە پیشەسازی پێش بێ بۆ تەواوبوونی، بە هەمان ئەو گەورەییە لەسیاسەتدا پێویستی بە بەرەوکشانەوە هەیە. بەڵام ئێمە، لە لایەن خۆمانەوە وێڵ نابین لەوەی پەیوەستە بە سرووشتی ئەم ڕوحە زیرەکە کە هەمیشە لە

هەموو ئەم ناکۆکییانە دەردەکەوێت. ئێمە دەزانین کە هێزی کۆمەڵایەتی نوێ پێویستی بە هیچ نییە بۆ ئەوەی بە درووستی کارتێکردنی خۆی بکات، تەنها بۆ یەك شت نەبێ، ئەوەش پێویستی بە مرۆڤی نوێ هەیەو بن بە وەستای، ئەوانەش کرێکارەکانن. ئەمانە لە داهێنانی ئەم چەرخە، وەك خودی ماشینەکانن. لە ناو ئەو دیاردانەدا کە هەرای ناوەتەوە لە ناو ریزی بۆرژوا، ئیروستۆکرات و پێغەمبەرانی بەرەودواکشانەوەی سەرشێواو، برادەری شرینمان رۆبین گودڤێلۆڤ دەناسین، ئەم(ماولڤۆرف)کە زۆر بە پەلە چاڵ لە ژێر زەمین هەڵدەکەنێ و میندانەری گەورە - شۆرشە.

کرێکارە بەریتانییەکان، یەکەم لەدایکبووی پیشەسازی هاوچەرخن و هەڵبەت نابن بە دوا ڕاپەڕیوو بۆ فریاکەوتنی ئەو شۆڕشە کۆمەڵایەتییە کە لەم پیشەسازییە، سەرچاوە دەگرێ-ئەو شۆرشە کە واتاکەی، ڕزگاری خودی جینەکەیانە لە هەموو جیهان، و وەك دەسەڵاتی سەرمایەو کویلایەتی کاری گرێگرتە، جیهانییە. من ئەوە دەزانم کە چینی کرێکاری بریتانی، لە ناوەڕاستی سەدەی ڕابردوو چ خەباتێکی قارەمانانەیان کردووە. خەباتێکە، بۆیە ناوداری دەرنەکرد، چونکە مێژوونووسە بۆرژواکان لە پەنادا هێشتیانەوەو بێدەنگیان لە ئاستیدا کرد.

لە ئەڵمانیای سەدەی ناوەڕاستدا، دادگایەکی نهێنی هەبوو بە ناوی(دادگای فیم). ئەم دادگایە بۆ تۆڵەسەندن لەسەر تاوانەکانی چینە دەسەڵاتدارەکان دامەزرابوو. گەر لە سەر دیواری ماڵێکدا، وێنەی خاچێکی سووری لە سەر ببینرابا، ئەوا خەڵکەکە دەیانزانی کە خاوەنی ماڵەکە لە لایەن(فیم)ەکانەوە سزادراوە. بەڵام ئێستا لە سەر هەموو ماڵەکانی ئۆروپادا وێنەی خاچی سووری پڕ نهێنی کێشراوەو مێژوو بەخۆی دادوەرە، جێبەجێکەری سزاکە، پرۆلیتاریایە.

بە زمانی ئەنگلیزی لەThe People Paper، ژمارە207، لە1856/4/19، بڵاوکراوەتەوە
کارل مارکس/فریدریك ئەنگلس بەرگی12، لاپەڕەی3-4 بە زمانی ئەلمانی.